రెండవ అధ్యాయము

ఈ గ్రంథరచనకు ముఖ్యకారణము

మొదటి యధ్యాయములో గోధుమలు విసరి ఆపిండిని ఊరిబయట చల్లి కలరా జాడ్యమును తరిమివేసిన బాబా వింత చర్యను వర్ణించితిని. ఇదేగాక శ్రీసాయి యొక్క యితరమహిమలు విని సంతోషించితిని. ఆ సంతోషమే నన్నీ గ్రంథము వ్రాయుటకు పురికొల్పినది. అదేగాక బాబాగారి వింత లీలలును చర్యలును మనస్సున కానందము కలుగజేయును; అవి భక్తులకు బోధనలుగా ఉపకరించును; తుదకు పాపములను బోగొట్టును గదా యని భావించి బాబాయొక్క పవిత్ర జీవితమును, వారి బోధనలను వ్రాయమొదలిడితిని. యోగీశ్వరుని జీవిత చరిత్ర తర్కమును న్యాయమును కాదు. అది మనకు సత్యమును, ఆధ్యాత్మికమునునైన మార్గమును జూపును.

గ్రంథరచనకు పూనుకొనుటకు అసమర్థత - బాబా అభయము

శ్రీసాయిసచ్చరిత్ర గ్రంథరచనకు తగిన సమర్థతగలవాడను కానని హేమాడ్‌పంతు భయపడెను. అతడిట్లనుకొనెను: ''నాయొక్క సన్నిహితస్నేహితుని జీవితచరిత్రయే నాకు తెలియదు. నా మనస్సే నాకు గోచరము కాకున్నది. ఇట్టి స్థితిలో ఒక యోగీశ్వరుని చరిత్రను నేనెట్లు వ్రాయగలుగుదును? అవతారపురుషుల లక్షణముల నెట్లు వర్ణించగలను? వేదములే వారిని పొగడలేకుండెను. తాను యోగియయిన గాని యోగి యొక్క జీవితమును గ్రహింపజాలడు. అట్టిచో వారి మహిమలను నేనెట్లు కీర్తించగలను? సప్తసముద్రముల లోతును కొలువచ్చును. ఆకాశమును గుడ్డలో వేసి మూయవచ్చును. కానీ యోగీశ్వరుని చరిత్ర వ్రాయుట బహుకష్టము. ఇది గొప్ప సాహసకృత్యమని కూడ నాకు తెలియును.'' అందువలన నలుగురిలో నవ్వులపాలగుదునేమోనని భయపడి శ్రీసాయీశ్వరుని అనుగ్రహము కొరకు ప్రార్థించెను.

మహారాష్ట్ర దేశములోని ప్రథమ కవియు, యోగీశ్వరుడునగు జ్ఞానేశ్వరమహారాజు యోగులచరిత్రవ్రాసినవారిని భగవంతుడు ప్రేమించునని చెప్పియున్నారు. ఏ భక్తులు యోగుల చరిత్రలను వ్రాయ కుతూహలపడెదరో వారి కోరికలు నెరవేరునట్లు, వారి గ్రంథములు కొనసాగునట్లు చేయుటకు యోగులనేక మార్గముల నవలంబించెదరు. యోగులే యట్టివానికి ప్రేరేపింతురు. దానిని నెరవేర్చుటకు భక్తుని కారణమాత్రునిగా

నుంచి వారి వారి కార్యములను వారే కొనసాగించుకొనెదరు. 1700 శక సంవత్సరములో మహీపతి పండితుడు యోగీశ్వరుల చరిత్రలను వ్రాయుటకు కాంక్షించెను. యోగులు అతనిని ప్రోత్సహించి ఆ కార్యమును కొనసాగించిరి. అట్లే 1800 శక సంవత్సరములో దాసగణు యొక్క సేవను ఆమోదించిరి. మహీపతి నాలుగు గ్రంథములను వ్రాసెను. అవి *భక్త విజయము, సంత విజయము, భక్తలీలామృతము, సంతలీలామృతము* అనునవి. దాసగణు వ్రాసినవి *భక్తలీలామృతము సంతకథామృతము*ను మాత్రమే. ఆధునిక యోగుల చరిత్రలు వీనియందు గలవు. *భక్తలీలామృతము*లోని 31,32,33 అధ్యాయములందును, *సంతకథామృతము*లోని 57వ యధ్యాయమందును సాయిబాబా జీవితచరిత్రయు, వారి బోధలును చక్కగావిశదీకరింపబడినవి. ఇవి *సాయిలీల* మాసపత్రిక, సంపుటము 17, సంచికలు 11,12 నందు ప్రచురితములు. చదువరులు ఈ యధ్యాయములు కూడ పఠించవలెను. శ్రీసాయిబాబా అద్భుతలీలలు బాంద్రా నివాసినియగు శ్రీమతి సావిత్రీబాయి రఘునాథ్ తెండూల్కర్‌చే చిన్న పుస్తకములో చక్కగా వర్ణింపబడినవి. దాసగణు మహరాజుగారు కూడ శ్రీసాయి పాటలు మధురముగా వ్రాసియున్నారు. గుజరాతీ భాషలో అమీదాస్ భవానీ మెహతా యను భక్తుడు శ్రీ సాయి కథలను ముద్రించినారు. సాయినాథప్రభ అను మాస పత్రిక శిరిడీలోని దక్షిణభిక్ష సంస్థవారు ప్రచురించియున్నారు. ఇన్ని గ్రంథములుండగా ప్రస్తుత సచ్చరిత్ర వ్రాయుటకు కారణమేమి? దాని యవసరమేమి? - యని ఎవరైనను ప్రశ్నింపవచ్చును. దీనికి జవాబు మిక్కిలి తేలిక! సాయిబాబా జీవిత చరిత్ర సముద్రమువలె విశాలమైనది, లోతైనది. అందరు దీనియందు మునిగి భక్తిజ్ఞానములను మణులను వెలికితీసి కావలసినవారికి పంచి పెట్టవచ్చును. శ్రీసాయిబాబా నీతిబోధకముగు కథలు, లీలలు మిక్కిలి యాశ్చర్యమును కలుగజేయును. అవి మనోవికలత చెందినవారికి విచారగ్రస్తులకు శాంతిని సమకూర్చి యానందము కలుగజేయును. ఇహపరములకు కావలసిన జ్ఞానమును బుద్ధిని ఇచ్చును. వేదములవలె రంజకములును ఉపదేశకములునునగు బాబా ప్రబోధములు విని, వానిని మననము చేసినచో భక్తులు వాంఛించునవి, అనగా బ్రహ్మైక్యయోగము, అష్టాంగయోగ ప్రావీణ్యము, ధ్యానానందము పొందెదరు. అందుచే బాబా లీలలను పుస్తకరూపమున వ్రాయ నిశ్చయించితిని. బాబాను సమాధికి ముందు చూడని భక్తులకు ఈ లీలలు మిగుల ఆనందము కలుగజేయును. అందుచేత బాబాగారి యాత్మసాక్షాత్కారఫలితమగు పలుకులు, బోధలు సమకూర్చుటకు పూనుకొంటిని. సాయిబాబాయే యీ కార్యమునకు నన్ను ప్రోత్సహించెను. నా యహంకారమును వారి పాదములపై నుంచి శరణంటిని. కావున నా మార్గము సవ్యమైనదనియు బాబాయిహపరసౌఖ్యములు తప్పక దయచేయుననియు నమ్మియుంటిని.

నా యంతట నేను ఈ గ్రంథరచనకు బాబా యొక్క యనుమతిని పొందలేకుంటిని మాధవరావు దేశపాండే ఉరఫ్ శ్యామా అను వారు బాబాకు ముఖ్యభక్తుడు. వారిని నా తరపున బాబాను ప్రార్థించమంటిని. నాతరపున వారు బాబాతో నిట్లనిరి. ‘‘ఈ అన్నాసాహెబు మీ జీవిత

చరిత్రను వ్రాయకాంక్షించుచున్నాడు. 'నేను భిక్షాటనముచే జీవించు ఫకీరును. నా జీవిత చరిత్ర వ్రాయనవసరములేద'ని యనవద్దు! మీరు సమ్మతించి సహాయపడినచో వారు వ్రాసెదరు. లేదా మీ కృపయే దానిని సిద్ధింపజేయును. మీ యొక్క యనుమతి యాశీర్వాదము లేనిదే యేదియు జయ ప్రదముగా చేయలేము''. అది విని నంతనే శ్రీ సాయి బాబా మనస్సు కరిగి, నాకు ఊదీ ప్రసాదము పెట్టి యాశీర్వదించెను. మరియు (శ్యామాతో) నిట్లు చెప్ప దొడంగెను: ''కథలను అనుభవములను, ప్రోగు చేయమనుము. అక్కడక్కడ కొన్ని ముఖ్య విషయములను టూకిగా వ్రాయమను. నేను సహాయము చేసెదను. వాడు నిమిత్తమాత్రుడే. నా జీవిత చరిత్ర నేనే వ్రాసి నా భక్తుల కోరికలు నెరవేర్చవలెను. వాడు తన యహంకారమును విడువవలెను. దానిని నా పాదములపైన బెట్టవలెను. ఎవరయితే వారి జీవితములో నిట్లు చేసెదరో వారికి నేను మిక్కిలి సహాయపడెదను. నా జీవితచర్యలకొరకే కాదు. సాధ్యమైనంత వరకు వారి గృహకృత్యములందును తోడ్పడెదను. వాని యహంకారము పూర్తిగా పడిపోయిన పిమ్మట అది మచ్చునకు కూడ లేకుండునప్పుడు నేను వాని మనస్సులో ప్రవేశించి నా చరిత్రను నేనే వ్రాసికొందును. నా కథలు బోధలు విన్న భక్తులకు భక్తి విశ్వాసములు కుదురును. వారు ఆత్మ సాక్షాత్కారమును బ్రహ్మానందమును పొందెదరు. నీకు తోచిన దానినే నీవు నిర్ధారణ చేయుటకు ప్రయత్నించకుము. ఇతరుల యభిప్రాయములను కొట్టివేయుటకు ప్రయత్నించకుము. ఏ విషయముపైనైనను కీడు మేలు ఎంచు వివాదము కూడదు.''

వివాదమనగనే నన్ను 'హేమాడ్‌పంతు' అని పిల్చుటకు కారణమేమో మీకు చెప్పెదనను వాగ్దానము జ్ఞప్తికి వచ్చినది. ఇప్పుడు దానినే మీకు చెప్పబోవుచున్నాను. కాకాసాహెబు దీక్షిత్, నానాసాహెబు చాందోర్కరులతో నేనెక్కువ స్నేహముతో నుంటిని. వారు నన్ను శిరిడీ పోయి బాబా దర్శనము చేయుమని బలవంతము చేసిరి. అట్లే చేసెదనని వారికి నేను వాగ్దానము చేసితిని. ఈ మధ్యలోనేదో జరిగినది. అది నా శిరిడీ ప్రయాణమున కడ్డుపడినది. లోనావాలాలో నున్న నా స్నేహితుని కొడుకు జబ్బుపడెను. నా స్నేహితుడు మందులు, మంత్రములన్నియు నుపయోగించెను గాని నిష్ఫలమయ్యెను. జబ్బు తగ్గలేదు. తుదకు వాని గురువును పిలిపించుకొని ప్రక్కన కూర్చుండబెట్టుకొనెను. కానీ ప్రయోజనము లేకుండెను. ఈ సంగతి విని, ''*నా స్నేహితుని కుమారుని రక్షించలేనట్టి గురువు యొక్క ప్రయోజనమేమి? గురువు మనకు ఏమియు సహాయము చేయలేనప్పుడు నేను శిరిడీ యేల పోవలెను?*'' అని భావించి, శిరిడీ ప్రయాణమును మానుకొంటిని. కానీ కానున్నది కాకమానదు. అది ఈ క్రింది విధముగా జరిగెను.

నానాసాహెబు చాందోర్కర్ ప్రాంతీయ రెవిన్యూ అధికారి. ఉద్యోగరీత్యా యొకనాడాయన వసయీకి పర్యటనకై పోవుచుండెను. ఠాణానుండి దాదరుకు వచ్చి యచ్చట వసయీ పోవుబండికొరకు కనిపెట్టుకొని యుండెను. ఈ లోగా బాంద్రా లోకల్ బండి వచ్చెను. దానిలో కూర్చొని బాంద్రా వచ్చి, నన్ను పిలిపించి శిరిడీ ప్రయాణమును వాయిదా వేసినందులకు నాపై కోపించెను. నానా సంతోషదాయకముగను సమ్మతముగాను వుండెను. అందుచే నా రాత్రియే శిరిడీకి పోవ నిశ్చయించితిని. సామానులు కట్టుకొని శిరిడీ బయలుదేరితిని. బాంద్రా నుండిదాదరు వెళ్ళి, అచట మన్మాడ్ వెళ్ళు రైలు ఎక్కవలెనని అనుకొంటిని. అటులనే దాదరుకు టిక్కట్టుకొని, రైలు రాగానే ఎక్కి కూర్చుంటిని. బండి ఇక బయలు దేరుననగా, మహమ్మదీయుడొకడు నేను కూర్చొనిన పెట్టెలోనికి హడావిడిగా వచ్చి నా సరంజామానంతయు చూచి, యెక్కడకు పోవుచుంటివని నన్ను ప్రశ్నించెను. నా యాలోచనవారికి చెప్పితిని. వెంటనే అతడు దాదరు స్టేషనులో దిగవద్దనీ, ఎందుకనగా మన్మాడుమెయిలు దాదరులో ఆగదనీ, అదేరైలులో ఇంకనూ ముందుకుబోయి బోరీబందరు స్టేషనులో దిగమని నాకు సలహాచెప్పెను. ఈ చిన్న లీలయే జరుగకుండినచో నేననుకొనిన ప్రకారము ఆ మరుసటి ఉదయము శిరిడీ చేరలేకపోయెడివాడను. అనేక సందేహములు కూడ కలిగి యుండెడివి. కాని నా యదృష్టవశాత్తు యది యట్లు జరుగలేదు. మరుసటి దినము సుమారు 9-10 గంటలలోగా నేను శిరిడీ చేరితిని. శిరిడీలో నా కొరకు కాసాహెబు దీక్షిత్ కనిపెట్టుకొని యుండెను.

ఇది 1910 ప్రాంతములో జరిగినది. అప్పటికి సాఠేవాడా యొక్కటియే శిరిడీ వచ్చు భక్తుల కొరకు నిర్మింపబడి యుండెను. టాంగా దిగిన వెంటనే బాబాను దర్శించవలెనని నాకు ఆత్రము కలిగెను. అంతలో, అప్పుడే మసీదునుండి వచ్చుచున్న తాత్యాసాహెబు నూల్కరు, బాబా వాడా చివరన ఉన్నారనియూ, మొట్టమొదట ధూళి దర్శనము చేసుకొనమని నాకు సలహా యిచ్చెను. స్నానాంతరము ఓపికగా మరల చూడవచ్చుననెను. ఇది వినినతోడనే నేను పోయి పాదములకు సాష్టాంగనమస్కారము చేసితిని. నాలో ఆనందము పొంగిపొరలినది. నానాసాహెబు చాందోర్కరు చెప్పినదానికన్ననూ ఎన్నోరెట్లు అనుభవమైనది. నా సర్వేంద్రియములు తృప్తిచెంది యాకలి దప్పికలు మరచితిని. మనస్సుకు సంతుష్టికలిగెను. బాబా పాదములు పట్టిన వెంటనే నా జీవితములో గొప్ప మార్పు కలిగెను. నాకు శిరిడీ పోవలసినదని ప్రోత్సహించిన వారందరికి నేనెంతో ఋణపడినట్లుగా భావించితిని. వారిని నానిజమైన స్నేహితులుగా భావించితిని. వారి ఋణమును నేను తీర్చుకొనలేను. వారిని జ్ఞప్తికి దెచ్చుకొని, వారికి నా మనసులో సాష్టాంగప్రణామము చేసితిని. నాకు తెలిసినంతవరకు సాయిబాబా దర్శనము వల్ల కలుగు చిత్రమేమన మనలోనున్న యాలోచనలు మారిపోవును. వెనుకటి కర్మల బలము తగ్గును. క్రమముగా ప్రపంచమందు విరక్తి కలుగును. నాపూర్వజన్మ సుకృతముచే నాకీ దర్శనము లభించినదనుకొంటిని. సాయిబాబాను చూచినంత మాత్రముననే నీ ప్రపంచమంతయు సాయిబాబా రూపము వహించెను.

తీవ్ర వాగ్వివాదము

నేను శిరిడీ చేరిన మొదటి దినముననే నాకును బాలాసాహెబు భాటేకును గురువు యొక్క యావశ్యకతను గూర్చి గొప్ప వాగ్వివాదము జరిగెను. మన స్వేఛ్ఛను విడిచి యింకొకరికి ఎందుకు లొంగియుండవలెనని నేను వాదించితిని. ''*మన కర్మలను మనమే చేయుటకు గురువు యొక్క యావశ్యకత ఏమి? తనంతట తానే కృషిచేసి, మిక్కిలి యత్నముతో యీ జన్మదుఃఖము నుండి తప్పించుకొనవలెను. ఏమియు చేయక సోమరిగా కూర్చొనువానికి గురువేమి చేయగలడు?*'' అని నేను స్వేచ్ఛపక్షమును ఆశ్రయించితిని. భాటే యింకొక వాదమును బట్టుకొని, ప్రారబ్దము తరపున వాదించుచు, ''*కానున్నది కాకమానదు. మహనీయులు కూడ నీ విషయములో నోడిపోయిరి. మనుజుడొకటి తలంచిన భగవంతుడు వేరొకటి తలంచును. నీ తెలివితేటలను అటుండనిమ్ము. గర్వముగాని యహంకారముగాని మీకు తోడ్పడవు*'' అనెను. ఈ వాదన యొక గంట వరకు జరిగెను. కాని యిదమిత్థమని యేమియూతేలలేదు. అలసిపోవుటచే ఘర్షణ మానుకొంటిమి. ఈ ఘర్షణవల్ల నా మనఃశాంతి తప్పినది. దేహాత్మబుధ్ధి, అహంకారములేకున్నచో వివాదమునకు తావు లేదని గ్రహించితిని. వేయేల వివాదమునకు మూలకారణ మహంకారము.

ఇతరులతో కూడ మేము మసీదునకు పోగా, బాబా కాకాను బిలిచి యిట్లడిగెను: ''*వాడాలో నేమి జరిగినది? ఏమిటా వివాదము? అది దేనిని గూర్చి? ఈ హేమాడ్‌పంతు ఏమనుచున్నాడు?*''

ఈ మాటలు విని నేను ఆశ్చర్యపడితిని. సాఠేవాడా మసీదునకు చాలా దూరముగానున్నది. మా వివాదముగూర్చి బాబాకెట్లు తెలిసెను? అతడు సర్వజ్ఞుడై యుండవలెను. లేనిచో మా వాదన నెట్లు గ్రహించును? బాబా మన యంతరాత్మపై నధికారియై యుండవచ్చును.

హేమాడ్‌పంతు అను బిరుదునకు మూలకారణము

సాయిబాబా నన్నెందులకు '*హేమాడ్‌పంత్*'అని పిలిచెనని ఆలోచింపసాగితిని? ఇది '*హేమాద్రిపంతు*' అను నామమునకు రూపాంతరము దేవగిరికి చెందిన యాదవవంశ రాజులకు హేమాద్రిపంతు ప్రధానామాత్యుడు. అతడు గొప్ప పండితుడు, మంచి స్వభావము గలవాడు; చతుర్వర్గ

*చింతామణి, రాజ ప్రశస్తి*యను గొప్ప గ్రంథములను రచించినవాడు; మోడీ భాషను, ఒక నూతన గణిత విధానమును కనిపెట్టినవాడు. ఇక నేనా? వానికి వ్యతిరేకబుద్ధి గలవాడను, మేధాశక్తి యంతగా లేనివాడను. మరి, సాయిబాబా నాకెందుకీ 'బిరుదు' నొసంగిరో తెలియకుండెను. ఆలోచన చేయగా నిది నా యహంకారమును చంపుటకొక యస్త్రమనియు, నేనెప్పుడును అణకువ నమ్రతలు కలిగి యుండవలెనని బాబా కోరికయయి యుండవచ్చుననియు గ్రహించితిని. అంతకు ముందు వాడాలో జరిగిన చర్చలో నే చూపిన తెలివితేటలను బాబా యీ రీతిగా అభినందించియుండవచ్చని యనుకొంటిని.

గురువుయొక్క యావశ్యకత

ఈ విషయమై బాబా యేమనెనో హేమాడ్‌పంతు వ్రాసియుండలేదు. కానీ, కాకాసాహెబు దీక్షిత్ ఈ విషయమును గూర్చి తాను వ్రాసికొనిన దానిని ప్రచురించెను. హేమాడ్‌పంతు బాబాను కలిసిన రెండవ దినము కాకాసాహెబు దీక్షిత్ బాబావద్దకు వచ్చి, "*శిరిడీనుండి వెళ్ళ వచ్చునా*" యని యడిగెను. బాబా యట్లే యని జవాబిచ్చెను. "*ఎక్కడకు*" అని ఎవరో అడుగగా, "చాలా పైకి" అని బాబా చెప్పెను. "*మార్గమేది*" యని దీక్షిత్ యడిగెను. "*అక్కడకు పోవుటకు అనేక మార్గములు కలవు. శిరిడీ నుంచి కూడా నొక మార్గము కలదు. మార్గము ప్రయాసకరమైనది. మార్గమధ్యమున నున్న యడవిలో పులులు, తోడేళ్ళు కల*"వని బాబా బదులిడెను. "*మార్గదర్శకుని వెంటదీసికొని పోయినచో*"నని కాకాసాహెబు యడుగగా, "*అట్లయినచో కష్టమే లేద*"ని బాబా జవాబిచ్చెను. మార్గదర్శకుడు తిన్నగా గమ్యస్థానము చేర్చును. మార్గ మధ్యమున నున్న తోడేళ్ళు, పులులు, గోతుల నుండి తప్పించును. మార్గదర్శకుడే లేనిచో అడవి మృగములచే చంపబడవచ్చును. లేదా దారి తప్పి గుంటలలో పడిపోవచ్చుననెను. మశీదులో అప్పుడచ్చటనే యున్న దాభోళ్కరు తన ప్రశ్న కదియే తగిన సమాధానమని గుర్తించెను. వేదాంత విషయములలో మానవుడు స్వేఛ్ఛాపరుడా కాడా? యను వివాదము వలన ప్రయోజనము లేదని గ్రహించెను. పరమార్థము నిజముగా గురుబోధలవల్లనే చిక్కుననియు, రామకృష్ణులు తమ గురువులైన వసిష్ఠసాందీపులకు లొంగి యణకువతో నుండి యాత్మసాక్షాత్కారము పొందిరనియు, దానికి దృఢమైన నమ్మకము (నిష్ఠ), ఓపిక (సబూరీ) యను రెండు గుణములు ఆవశ్యకమనియు గ్రహించెను.